

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Överförmyndarnämnden

Sammanträdesdatum

2016-12-19

§ 101

Dnr 62/2016 Verksamhetsplan 2017 - 2019 med bilagor för överförmyndarnämnden 2017

Beslut

Verksamhetsplan för år 2017 – 2019 jämte internkontrollplan och riskanalys för 2017 antas.

Ärendet

Kommunstyrelsen har fattat beslut att nämnderna ska upprätta verksamhetsplan. Verksamhetsplanen syftar till att visa nämndens övergripande direktiv kring styrning av överförmyndarverksamheten med fokus på förändring och utveckling inom kärnverksamheten. Verksamhetsplan 2017 – 2019 med bilagor riktar sig till samtliga överförmyndare/nämnder i Överförmyndare i samverkan.

Överförmyndarverksamheten har upprättat ett förslag till verksamhetsplan, se Verksamhetsplan 2017 – 2019 för överförmyndarnämnden. Som en bilaga till verksamhetsplanen finns internkontrollplanen för 2016 och riskanalys.

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2017 – 2019 jämte internkontrollplan och riskanalys för 2017.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Ärendets behandling

Överförmyndare i samverkans tjänsteskrivelse den 6 december 2016.

Förslag till beslut

Verksamhetsplan för år 2017 – 2019 jämte internkontrollplan och riskanalys för 2017 antas.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

VERKSAMHETSPLAN

2017-2019

ÖVERFÖRMYNDARE I SAMVERKAN

Överförmyndare
i Samverkan

HÄRRYDA • KUNGSBACKA • MÖLNDAL • PARTILLE

Sammanfattning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Detta är en kommunal tillsynsmyndighet. Härryda, Mölndal och Kungsbacka har var sin överförmyndarnämnd. I Partille finns en överförmyndare. I verksamhetsplanen benämns verksamheten som överförmyndarverksamheten eller verksamheten. Överförmyndaren/överförmyndarnämnden benämns som överförmyndare.

Under 2017 kommer överförmyndaren prioritera granskningen av årsräkningar och redovisningar för ensamkommande barn. Det är också mycket viktigt att överförmyndarverksamheten verkar för att få en god tillgång på ställföreträdare.

Bakgrund och syfte

Planen är en styrande överenskommelse mellan överförmyndare och förvaltning med sikte på en långsiktig strategi och framtidsplanering. Den följs upp i verksamhetsberättelsen som ställs från förvaltning till överförmyndaren. Verksamhetsplanen syftar till att visa överförmyndarens övergripande direktiv kring styrning av förvaltningen med fokus på förändring och utveckling inom kärnverksamheten.

Uppdrag och organisation

Den kommunala verksamheten bör utvecklas och präglas av framsynt planering och godushållning samt resultera i en samhällsservice som stämmer väl med kommuninvånarnas behov. Överförmyndaren är en kommunal tillsynsmyndighet. Överförmyndaren ska skydda underåriga och vuxna som helt eller delvis saknar beslutskompetens från rättsförluster. Detta görs bland annat genom att rekrytera och utöva tillsyn över gode män och förvaltare som tillsätts för dem som av olika skäl behöver en ställföreträdare. En annan viktig uppgift är att bevaka underårigas rätt genom tillsyn av förmyndare. Tillsynen och hanteringen av godmanskapen för de ensamkommande barnen har blivit mer och mer omfattande de senaste åren.

Överförmyndaren utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare samt kontrollerar att de fullgör sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Överförmyndaren ska särskilt se till att den enskildes tillgångar i skälig omfattning används till hans eller hennes nytta. Tillgångarna i övrigt ska vara placerade så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning. Överförmyndaren ska också se till att förmyndare, gode män och förvaltare fullgör sina skyldigheter och alltid handlar på det sätt som bäst gagnar den enskilde. I överförmyndarens ansvar ingår också att fastställa arvode och ersättning för utgifter som ställföreträdarna har rätt till. De lagar som reglerar överförmyndarverksamheten har karaktären av skyddslagstiftning. Verksamheten sträcker sig över samtliga av juridikens områden men styrs främst av föräldrabalken, lag om god man för ensamkommande barn och förmyndarskapsförordningen samt olika lagar inom den ekonomiska familjerättens områden. Beslut överklagas hos tingsrätten. Länsstyrelsen granskar verksamheten årligen. Även JO utövar tillsyn över överförmyndarverksamheten.

Myndighetsutövningen ska inte enbart utgöra tillsyn utan också vara främjande genom informationsinsatser gentemot allmänhet och ställföreträdare. Information till berörda inom socialtjänsten och sjukvård bidrar också till att främja kvaliteten och rättssäkerheten i verksamheten.

Överförmyndaren ska också ansvara för att gode män och förvaltare får den utbildning som behövs. Utbildningsinsatserna bör omfatta introduktion och påbyggnadsutbildning samt löpnade information om ny lagstiftning. Det behöver dock inte vara överförmyndaren själv som håller i utbildningen utan det är tillräckligt att överförmyndaren hänvisar till utbildningar som andra håller.

Tjänstemannaorganisationen under överförmyndaren är från och med den 1 oktober 2015 en samverkansorganisation mellan Härryda, Kungsbacka, Mölndal och Partille, Överförmyndare i samverkan. Vårdkommunen är Mölndal där även verksamheten är placerad. Genom en större tjänstemannaorganisation får verksamheten bättre kontinuitet, minskad sårbarhet samt möjlighet till en högre effektivitet. Genom en större tjänstemannaorganisation får verksamheten bättre kontinuitet, minskad sårbarhet samt möjlighet till en högre effektivitet. Kommunernas respektive överförmyndare/nämnd finns dock kvar i varje kommun, vilket innebär att organisationen arbetar på delegation av den politiska överförmyndaren/nämnden

Omvärldsperspektiv och förutsättningar

Ställföreträdarna

Det finns ett kontinuerligt behov av att rekrytera ställföreträdare. Att vara god man eller förvaltare är ett frivilligt lekmanuppdrag, vilket gör att det ibland kan vara svårt att hitta någon som är villig att ta sig an uppdraget. Ökade krav finns också i omvärlden på ställföreträdarna. Allt fler godmanskap och förvaltarskap anordnas för människor med en komplex livssituation - ofta med svår ekonomi, psykisk ohälsa, missbruksproblematik, kriminalitet och så vidare. Det finns tillfällen då verksamheten inte haft möjlighet att rekrytera ställföreträdare till dessa uppdrag. Vid en sådan situation uppstår det även risker för att de hjälpbehövande kan hamna i ett utanförskap. Gränsdragningen mellan berörda myndigheter kan behöva tydliggöras.

Andra problemområden som ställföreträdarna ställs inför är det alltmer kontantlösa samhället och de konsekvenser som det för med sig. Exempel på detta är att det ofta försvårar för ställföreträdarna att lämna fickpengar till sina huvudmän och att huvudmännen drabbas av kostnader.

Ensamkommande barn

Den stora ökningen av antalet ensamkommande barn i Sverige under 2015 och början av 2016 har omskakat kommunerna och påverkat inte minst överförmyndarverksamheterna. Ökningen har medfört att kommunerna drabbats hårt både arbetsmässigt och ekonomiskt. I ännu större utsträckning än tidigare har man fått förordna och granska gode män för ensamkommande barn. Verksamheten har också tvingats rekrytera en mängd nya gode män för att kunna möta behovet av alla nya godmanskap. Under 2016, till och med den 30 november 2016 har totalt 2 096 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige. Under hela året 2015 sökte 35 369 ensamkommande barn asyl. För 2014 var antalet 7 049. Enligt Migrationsverkets prognos kommer

uppskattningsvis 4 000 - 14 000 ensamkommande barn att söka asyl i Sverige. Migrationsverkets planeringsscenario uppgår till 3 000 ensamkommande barn.

Sedan juli 2016 finns en tillfällig lag som ska gälla i tre år som tillfälligt begränsar möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Flyktingar och alternativt skyddsbehövande som beviljas skydd i Sverige ska beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd i stället för permanenta uppehållstillstånd, vilket tidigare har varit huvudregeln. Vid det första prövningstillfället ska de som bedöms ha flyktingskäl få ett tillstånd på tre år. Alternativt skyddsbehövande ska beviljas ett uppehållstillstånd på 13 månader. Rätten till anhöriginvandring är också begränsad.

Regeringen har även i juni 2016 skickat ut ett förslag till nytt ersättningssystem för mottagande av barn och unga. Utgångspunkter för det nya systemet ska enligt regeringen vara ett förenklat regelverk med fler schablonersättningar, minskad administrativ börda och förbättrade planeringsförutsättningar. Enligt nuvarande regelsystem ersätter Migrationsverket kommunerna för de faktiska kostnaderna för god man under asylperioden. Det nya förslaget innebär att det kommer att betalas ut en schablonersättning på 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn till anvisningskommunen. Ersättningen avser att täcka kostnader för transporter av barn, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader, kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Ersättningen ska betalas ut automatiskt till anvisningskommunen när barnet har tagits emot.

Regeringens nya förslag försämrar och ger allvarliga konsekvenser för överförmyndarverksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv. Den föreslagna ersättningen beräknas inte täcka kostnaderna som istället enligt Sveriges Kommuner och landstings direktiv beräknas uppgå till sammanlagt 62 500 - 70 500 kronor per barn. Förslaget innebär också att någon ersättning för godmanskostnader i flera avseenden inte alls kommer överförmyndaren till gagn eftersom anvisningskommunen, som enligt förslaget ska få ersättningen, inte alltid är samma kommun som behörig överförmyndare. Det finns idag inte något lagstöd för att överförmyndaren ska kunna kräva denna ersättning från en annan anvisningskommun.

Strategier och satsningar

Kommunernas medborgare ska uppleva att överförmyndarverksamhetens arbete präglas av saklighet och opartiskhet samt att rättssäkerheten upprätthålls. Kommunernas medborgare ska uppleva ett gott bemötande gentemot huvudmän, ställföreträdare och andra berörda parter. Överförmyndarverksamhetens kompetens ska upprätthållas samt utvecklas i förhållande till lagstiftning och stadens styrning.

Överförmyndarens strategi för att på bästa sätt uppfylla de lagstadgade kraven och att uppnå överförmyndarens mål är bland annat att:

- ▶ Ge löpande information och utbildning till ställföreträdare och myndigheter genom träffar och nyhetsbrev via e-post
- ▶ Ha en bra information och en utveckling av överförmyndarenhetens hemsida.
- ▶ Samverka i stor utsträckning med andra kommuner inom Göteborgsregionen om information, utbildning och gemensamma rutiner

- Genom ett effektivt arbete ha en hög granskningstakt av årsräkningar och handläggning av ärenden samtidigt som en bra servicenivå upprätthålls

Överförmyndarverksamheten bedriver ett långsiktigt arbete med att systematiskt planera, följa upp och förbättra verksamheten. Ett modernt arbetssätt eftersträvas bland annat genom utveckling av verksamhetspecifika e-tjänster. För att ständigt förbättra och utveckla verksamheten arbetar enheten med en förbättringstavla som stäms av varje vecka.

Samarbeten mellan olika verksamheter

Samarbete och informationsutbyte med socialtjänsten och andra verksamheter ska fortsätta och utvecklas. I samband med den stora inströmningen av ensamkommande barn till kommunerna har det varit av stor vikt att upprätta ett samarbete med socialtjänsterna i denna hantering. Detta har medfört en effektivare handläggning av ärenden vad gäller ensamkommande barn. Överförmyndaren har en viktig roll i detta genom att utbilda berörda verksamheter om förutsättningar för godmanskap och förvaltarskap.

Ekonomi och volymer

Överförmyndarens budget för 2017 uppgår totalt till 8 825 058 kronor. Kostnaderna för den gemensamma organisationen fördelas mellan samverkanskommunerna utifrån kommunernas avtal per den 31 december året före budgetens fastställande. För 2017 står Härryda och Partille för 17 procent var av kostnaderna, Kungälv för 37 procent samt Mölndal för 29 procent.

Kostnaderna för överförmyndaren/nämnden samt kostnader och ersättningar till ställföreträdarna anges inte här utan belastar respektive kommun.

Budget 2017	Totalt	Partille 17%	Kungälv 37%	Härryda 17%	Mölndal 29%
Lön och personalomkostnader	7 321 132	1 244 592	2 708 819	1 244 592	2 123 128
Administration	294 405	50 049	108 930	50 049	85 377
IT/Telefoni	265 528	45 140	98 245	45 140	77 003
Lokaler/Hyra	569 759	96 859	210 811	96 859	165 230
Övriga till verksamheten hörande kostnader såsom kompetensutv. kostnad för biträde avseende upprättade budget, redovisning, revision och annan nödvändig intern eller extern hjälp	374 234	63 620	138 467	63 620	108 528
	8 825 058	1 500 260	3 265 271	1 500 260	2 559 267
OH		60 010	130 611	60 010	
Totalt		1 560 270	3 395 882	1 560 270	2 559 267

Volymer

Regeringens förslag om schablonersättningar till kommunerna för mottagande av barn och unga beräknas träda ikraft den 1 juli 2017. Förslaget ger ekonomiska konsekvenser för överförmyndaren så till vida att kostnaderna för asylsökande ensamkommande barn inte kommer att täckas av schablonersättningen.

Den allmänna förändringen i samhället, med en utveckling som går mot öppenvård istället för slutenvård innebär att antalet ärenden med huvudmän med en komplett problembild stadigt ökar. Det totala antalet ställföreträdarskap har dock inte ökan nämnvärt.

Uppdrag och övergripande mål

Överförmyndarnämndens övergripande mål är att skydda underåriga och vuxna som helt eller delvis saknar beslutskompetens från rättsförluster. Detta görs bland annat genom att rekrytera och utöva tillsyn över gode män och förvaltare som tillsätts för dem som av olika skäl behöver en ställföreträdare. En annan viktig uppgift är att bevaka underårigas rätt genom tillsyn av förmyndare. Tillsynen och hanteringen av godmanskapen för de ensamkommande barnen har blivit mer och mer omfattande de senaste åren.

Myndighetsutövningen ska inte enbart utgöra tillsyn utan också vara främjande genom informationsinsatser gentemot allmänhet och ställföreträdare. Information till berörda inom socialtjänsten och sjukvård bidrar också till att främja kvaliteten och rättssäkerheten i verksamheten.

För 2017 har överförmyndaren utöver de övergripande målen fastställt tre mål med tillhörande indikatorer och aktiviteter. Målen är vad verksamheten vill uppnå, indikatorerna gör målet mätbart och aktiviteterna beskriver hur vi ska nå fram till målet.

Mål

Tillsynen genom granskningen av årsräkningar ska vara effektiv, god och rättssäker.

Indikator

Titel	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Nivå 2017	Nivå 2018
Årsräkningar, andel påbörjade per 30 september	Alla			100%	
Årsräkningar, andel granskade per den 1 juni	Alla			55%	

Aktiviteter

- ▶ En telefonfri dag per vecka avsatt för endast granskning av årsräkningar
- ▶ Veckovis uppföljning av granskningsläget på enheten
- ▶ Upprätta en handlingsplan per rotel som regelbundet följs upp

Mål

Överförmyndaren ska säkerställa en god tillgång på ställföreträdare.

Indikator

Titel	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Nivå 2017	Nivå 2018
Andel "ja" som anges i uppdragskollen varje kvartal	Alla	-	-	15	15

Aktiviteter

- ▶ E-post utskick varje kvartal till befintliga ställföreträdare med förfrågan om att ta uppdrag
- ▶ Upprätta av en åtgärdsplan när tillgängliga ställföreträdare är för få
- ▶ Överförmyndarverksamheten ska synas i lokalmedia en gång per år
- ▶ Skapa välfungerande rutiner för kontroll av ställföreträdare
- ▶ Bjuda in till informationsträffar regelbundet

Mål

Tillsynen genom granskningen av redovisningar från gode män för ensamkommande barn ska vara effektiv, god och rättssäker.

Indikator

Titel	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Nivå 2017	Nivå 2018
Andel kompletta redovisningar granskade inom tre månader	Alla	-	-	100%	100%

Aktiviteter

- ▶ En telefonfri dag per vecka avsatt för endast granskning av redogörelser
- ▶ Respektive handläggare har granskningsvecka varannan vecka
- ▶ Avstämning varje halvår att samtliga redovisningar inkommit

Intern kontroll

Överförmyndaren har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde och ska planera och prioritera arbetet med utveckling av rutiner för att stärka den interna kontrollen. Nedan ges en bild av förbättringsåtgärder och planerad uppföljning.

Internkontrollplanen syftar till att säkerställa att överförmyndaren upprätthåller en tillräcklig intern kontroll och att med rimlig grad av säkerhet fastställa att mål inom kategorierna nedan uppnås:

- ▶ Verksamhetsstyrning, den ska drivas ändamålsenligt mot fastställda mål i budget och verksamhetsplan
- ▶ Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- ▶ Efterlevnad av tillämpliga lagar, riktlinjer och andra styrdokument
- ▶ Eliminera och upptäcka allvarliga fel och brister

Åtgärder och uppföljning enligt intern kontroll

Varje överförmyndare/överförmyndarnämnd bör årligen anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Avrapportering av internkontrollplanen görs i verksamhetsberättelsen. Stickprovskontroller sker vid ett flertal tillfällen per år av överförmyndarens/överförmyndarnämndens ledamöter eller ersättare.

Internkontrollplanen redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Bilagor

1. Internkontrollplan 2017
2. Riskanalys 2017